No. 964. 1850.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5,00; voor de buitensteden *f* 6,00; franco door het geheele Rijk. *Brieven, Gelden, enz.* FRANCO te adresseren aan het Bureau dezer COURANT.

DONDERDAG, 20 JUNIJ.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1,00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents per regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 19 Junij.

De beraadslagingen over de provinciale wet, gisteren aangevangen, hebben reeds een heel eind wegs afgelegd. De algemeene discussie over de wet was spoedig afgeloopen. Vier of vijf sprekers voerden daarin het woord: de heer Anemaet hield eene dissertatie over de waterschappen, waarvan wij het doel niet hebben gevat; de heer de Moraaz beklaagde zich, geheel ten onregte, over den onvermijdelijken invloed van Amsterdam op de provincie Noord Holland; de heer Backer vond eene strekking in het ontwerp, om de Provinciale Staten op den achtergrond en de Gedeputeerde Staten te veel op den voorgrond te plaatsen, zonder dat het ons duidelijk is kunnen worden, waarin dat voor en achter plaatsen bestaat; en de heer Groen eindelijk kon niet nalaten ook in dit ontwerp wederom eene revolutionnaire *tendenz* te vinden; dat wordt eene *manie* bij den heer Groen, die hem verder voert dan hij zelf aanvankelijk wilde. De minister heeft hem geantwoord, dat hij niet zoo zeer het ontwerp, als in het ontwerp de grondwet bestreed. Indedaad de heer Groen behoorde of wel de beginselen te eerbiedigen, die de grondwet gesteld heeft, of wel een voorstel te doen om de grondwet te herzien. Ook de heer de Man heeft vóór den minister eenige oogenblikken gesproken om tegen den tweeden, en derden Spreker het ontwerp te verdedigen. Daarmede werden de algemeene beraadslagingen gesloten, en ging men over tot de behandeling van de afzonderlijke artikelen, die niets belangrijks opleverden, en geheel *au pas de course* werden goedgesteund. Men vorderde alzoo van art. 1 tot art. 24; waarmede in de zitting van heden de beraadslaging zal aanvangen. Wij hebben alle reden om te vermoeden, dat zoo niet heden, dan althans morgen, de wet in zoo verre zij de Tweede Kamer betreft zal zijn tot stand gebragt.

Correspondentie uit de *Moniteur Catholique* aangaande de Oostenrijksche Bisschoppen.

(Vervolg en slot van N°. 961*)*

»In hunne memorie over het geestelijk beheer en de godsdienstoefening stellen de Bisschoppen straks in beginsel vast dat alle *preventief* toezigt, dat strekt om het misbruik der vrijheid *onmogelijk* te maken, door *oppressief* te worden, zich tegen zich zelf keert, omdat het de werking ten goede zelve verstikt en revolutionnaire bewegingen opwekt. Daarop vorderen zij de vrijheid, om zonder eenige tusschenkomst van het wereldlijk gezag gemeenschap te houden, hetzij met het Opperhoofd der Kerk, hetzij met hunne geestelijkheid en met hunne geloovigen. Zij verlangen dezelfde vrijheid voor de gemeenschap tusschen de hoofden der verschillende geestelijke vereenigingen en derzelver leden, en zij geven het voornemen te kennen, om de provinciale kerkvergaderingen en dioces-synoden weder in oefening te brengen. Vervolgens overgaande tot de begeving der kerkelijke ambten en waardigheden, wenschen zij dat de Keizer voortaan zijn regt van benoeming voor de bisdommen en kanonikaten der kapittels slechts uitoefene als een geheel persoonlijk regt en op het advies der Bisschoppen, terwijl zij van hunnen kant beloven hunne regten van benoeming en begeving niet anders te zullen uitoefenen dan ten gunste van dezulken, die het waardigst zijn en aan het gouvernement de meest wenschelijke waarborgen aanbieden.

»Zij beschouwen het tevens als eene zaak, welke van zelve spreekt, dat het gouvernement afziet van alle regt van bevestiging nopens de benoemingen en dat het zich onthoude van zelf geestelijke titels en voorregten te verleenen. Eindelijk drukken zij den wensch uit, dat de geestelijken mogen verschoond blijven van militaire inkwartiering en transporten, en de kandidaten in de godgeleerdheid van de conscriptie.

»Zij stellen onderscheidene hervormingen voor nopens het geestelijk patronaat, zoodanig als het in Oostenrijk ontwikkeld is, alsook de afschaffing van het concours voor de pastoors, waardoor die instelling van de kerkvergadering van Trente in een bloot staatkundigen maatregel was veranderd, bestemd om voor het wettig gezag der Bisschoppen den invloed van het gouvernement in de plaats te stellen.

»Wat de uitoefening der eeredienst betreft, welke het Oostenrijksch gouvernement zich veroorloofd had tot onderwerp zijner kleingeestigste bepalingen te maken, spreekt het van zelf dat de Bisschoppen voorzeker voortaan in de volle en algeheele uitoefening treden van de regten, die zij van Jesus Christus ontvangen hebben. Desniettemin hebben zij goedgevonden om vrijwillig te beloven zich van alle willekeurige nieuwigheden te onthouden, terwijl zij van den anderen kant wenschen dat het gouvernement voortga met voor de onderhouding der Zon- en Feestdagen te waken.

»De memorie betreffende de Kloosters dringt aan: 1°. op derzelver regt om vrijelijk bestierd te worden door derzelver wettige overheden, zelfs wanneer deze in vreemde landen mogten gevestigd zijn; 2°. op het regt om hunne eigene studien te hebben en zooveel nieuwelingen aan te nemen, als zij goedvinden; 3°. op het regt om vrijelijk hunne goederen te beheeren, hunne oversten te kiezen zonder eenige tusschenkomst van het gouvernement, en om naar hunnen zin hunne procuratoren en curatoren te kiezen.

»Terzelfder tijd verklaren de Bisschoppen zich tegen de opheffing der Jezuiten en der Ligorianen. Doch zij stellen onderscheidene hervormingen voor, die ten doel hebben om de vrijdommen van sommige orders te beperken. Eindelijk, als zij in de laatste memorie met betrekking tot de geestelijke regtspraak de vrije uitoefening verlangen van de magt van groote en kleine excommunicatie en van bestraffing der wederspannige priesters, beloven de Bisschoppen van die magt niet dan met de grootste gematigdheid gebruik te maken, en aan de geestelijke geregtshoven eene inrigting te geven, welke geschikt is om den geregelden gang der procedure te verzekeren. Zij verlangen tevens dat, in geval eene wereldlijke regtbank tegen een priester eene lijfstraf mogt uitspreken, alsdan de processtukken onverwijld worden medegedeeld aan den bevoegden Bisschop, opdat deze van zijnen kant kunne te werk gaan volgens de kanons der Kerk.

»Ziedaar den beknopten inhoud der vorderingen en vragen, welke de te Weenen vergaderde Bisschoppen aan het gouvernement gerigt hebben, en waaraan men gedeeltelijk regt heeft doen wedervaren door het beroemde keizerlijk dekreet van den 23 April ll.

»Dit overzigt is voorzeker hoogst geschikt om de ongerustheid te doen verdwijnen en de kreten te doen ophouden van hen, die schreeuwden over geestelijke aanmatigingen, priesterheerschappij, bisschoppelijke tyrannij enz. enz. Als er iets te verwijten viel, dan zou het zijn over de te groote toegevendheid en vrees der Bisschoppen om van de bestaande orde van zaken af te wijken. Wij zijn er echter ver af van hun dat verwijt te willen toevoegen, en al wie met Oostenrijk bekend is, zal zich niet kunnen onthouden van met ons te bewonderen met hoeveel takt de Bisschoppen datgene wat zij aan de Kerk verschuldigd waren, hebben weten te vereenigen met de inschikkelijkheid, welke de omstandigheden hun jegens het gouvernement ten pligt stelden. De stijl zelf van al deze stukken, die uit de pen van Mgr. Diepenbrock, Prins-bisschop van Breslau gevloeid zijn, draagt het kenmerk van dien verheven geest en van die kracht vol matiging, welke wij in den aanvang van onzen brief hebben aangeduid, als die de handelingen van deze vergadering zoo gunstig onderscheidden van die der staatkundige vergaderingen van het huidige Duitschland.

»Het heeft den Paus behaagd in zijne Allocutie van 20 Mei met welverdiende lofuitingen de grootmoedige regtvaardigheid te erkennen van den jeugdigen Keizer, die op het verzoek der Bisschoppen eindelijk de ketenen der Kerk in zijn Rijk verbroken heeft. Doch de billijkheid der geschiedenis vereischt een deel van die lofuitingen te doen opklimmen tot keizer Ferdinand en Keizerin Maria Anna; want, toen dit verheven paar aan hun jeugdigen opvolger den troon afstond, had het als het ware er bijgevoegd als voorwaarde zijner aftreding dat Frans-Joseph de dienstbaarheid der Kerk zou doen ophouden; vooral de Keizerin Maria-Anna had dien wensch uitgedrukt in bewoordingen, van zulk een treffende kracht, dat de aanwezigen daardoor tot weenens toe werden aangedaan, en dat de jeugdige Keizer er een diepen indruk van behield."

Wij ontleenen uit een belangrijk artikel van de *Nieuwe Rotterdamsche Courant* over de inwisseling der Tien- en Vijf Guldenstukken het volgende:

»Wanneer de termijn, voor de inwisseling der gouden 10 en 5 guldenstukken bepaald, is verstreken, houdt onze gouden munt op, wettig betaalmiddel te zijn, dat is: men kan niet verpligt worden om de tien- en vijf guldenstukken voor de daarop uitgedrukte munteenheid in betaling te nemen. Die stukken, gelijk de Minister zegt, kunnen in betaling genomen worden na onderlinge prijsbepaling der belanghebbenden.

»Het is te verwachten, dat het ook bij deze gelegenheid niet ontbreken zal aan zulken, die zich uit deze omstandigheid voordeel zullen trachten te verschaffen; waarschijnlijk zullen er wel pogingen worden aangewend om, bij voorbeeld, landlieden, die ver van de kantoren van inwisseling verwijderd zijn en den termijn van inwisseling hebben laten voorbijgaan, in den waan te brengen, dat hunne gouden munt grootelijks in waarde verminderd is; men zal hen trachten over te halen om zich tot meer of min gevoelig verlies van hunne gouden penningen te ontdoen.

»Het is daarom, dat wij zulke onkundigen ernstig willen waarschuwen om aan dergelijke aanbiedingen geen gehoor te geven.

»Onze tien- en vijfgulden-stukken hebben, blijkens naauwkeurige proefnemingen, bijkans niets van hun oorspronkelijk gewigt verloren: het moge nu een muntstuk worden, dat men niet verpligt is in betaling aan te nemen: het houdt niettemin zijne waarde als *metaal*.

»Meermalen en nog voor weinige dagen kon men voor het tien- of vijf-guldenstuk eenig opgeld bekomen. Wij houden het voor zeer waarschijnlijk, dat onze gouden munten in het vervolg, hoezeer dan niemand verpligt kan worden ze in betaling aan te nemen, ook in ons land zullen blijven omloopen; en welligt op enkele tijdstippen eenig opgeld doen. De ondervinding van bijna 30 jaren heeft zoozeer het gemak van die stukken doen gevoelen in de dagelijksche betalingen en in het vervoer dat men ze waarschijnlijk gaarne zal blijven aannemen.

»En wat de waarde van ons goud buiten 's lands betreft, daarop heeft de maatregel, waardoor de verpligting wordt opgeheven, om in Nederland goud in betaling te moeten nemen, weinig of geen invloed; immers de buitenlander weet, dat onze gouden munten, getrouw en naauwkeurig geslagen, eene bekende hoeveelheid fijn goud bevatten.

»Wij willen door het bovenstaande de houders van gouden penningen de aanbieding ter inwisseling niet afraden; maar zoo deze regelen iets kunnen toebrengen om verkeerde denkbeelden tegen te gaan, om bekommering te ontnemen over de vermindering van waarde dier stukken nadat de termijn van inwisseling zal verstreken zijn; wanneer zij kunnen strekken om baatzuchtige oogmerken te verijdelen, dan heeft de steller het doel, dat hij zich voorstelde, bereikt."

Uit de Overland-mail berigten nemen wij nog het volgende over:

Sedert eenen geruimen tijd werden de kusten van Bantam, Cheribon, Tagal en Pekalongan, allerwege ontrust door zeeroovers, die handels- en visschers-praauwen plunderden, en de opvarenden roofden of, tegen losprijs weder in vrijheid stelden. Dientengevolge was aan alle langs de kust van Java stevenende oorlogsvaartuigen bevel gegeven, om de kusten zoo na mogelijk langs te sturen, en onderzoek naar de zeeschuimers te doen. Laatstelijk was dit bevel herhaald aan den kommanderenden officier van Z. M. stoomschip Vesuvius, hetwelk van Soerabaija naar Batavia zou opkomen. Op dien togt is het dan ook gelukt op de reven van de Boompjeseilanden vijf rooverspraauwen te overvallen en te vernielen. De met de wapens in de hand genomene roovers beweren te zijn tripang-visschers van Singkep, onder Linga, en zeggen, dat zij door westelijke winden zijn genoodzaakt geworden in deze streken te blijven, en

dat, vijf dagen geleden, twee rooverspraauwen van Tanjang, beoosten Linga, bij hen zijn gekomen; welker hoofden, Palimatie en Palimassing, hen hebben gedwongen, onze sloepen te bevechten. Een ander roover gaf voor geboortig te zijn van Cheribon, en acht jaren geleden door de roovers te zijn genomen. Een inboorling van Pekalongan, den roovers, bij deze gelegenheid ontvlugt, verklaart evenwel, dat hij, even als de beide anderen, tot de roovers behoort. Aan Zr. Ms. stoomschip Tjiepannas, is bevel gegeven te stevenen naar de kusten van Bantam, waar het werk aan de zoutpannen te Tanara, door zeeroovers is verontrust. Zr Ms stoomschip Samarang, zal nader de kusten van Krawang, Cheribon, Tegal en Pekalongan onderzoeken.

STATEN-GENERAAL.

TWEEDE KAMER.

Zitting van Dingsdag, 18 Juny.

In deze zitting zijn de algemeene beraadslagingen aangevangen over de *Provinciale Wet.*

De heer *Anemaet* heeft het eerst het woord en behandelt zeer in 't breede de beginselen van de voordragt. Hij spreekt vooral over de wetgevende bevoegdheid der Prov Staten in het algemeen, en in het bijzonder over de in het ontwerp voorkomende bepalingen, betreffende de wetgeving in zake der waterschappen Hij betoogt dat die bepalingen, even als het geheel ontwerp, allezins voldoen aan de eischen van den constitutionelen staatsvorm, van den aard der Prov. besturen in dien vorm, eindelijk van de bepalingen in onze Grondwet; Spr. betoogt ook de noodzakelijkheid dat de waterschappen zoo worden ingerigt, als het ontwerp dat wil.

Hij ontleent aan het beginsel van vereeniging den oorsprong van den Staat, aan algemeene vereeniging de algemeene vertegenwoordiging en wetgeving, aan de meer begrensde vereeniging, de meer begrensde vertegenwoordiging en wetgeving, wat het inwendige en eigen belangen betreft, zijn de provinciën hier slechts vereenigingen Die beginselen van constitutionneel Staatsregt zijn naauwkeurig in de voordragt in het oog gehouden. Bij de waterschappen is het grondbegrip niet dat van vereeniging, maar alleen dat van localiteit. De waterschappen zijn geene vereenigingen, die alleen ten doel hebben den waarborg van de gemeenschappelijke en bijzondere belangen in de vereeniging, maar alleen van de gronden en grondeigendommen. Zij maken deel van materieële voorwerpen uit, in tegenstelling van het begrip van staatsregt, dat een intellectueel begrip is. Zij zijn dus geene deelen van het staats*ligchaam*, maar van het staats*bestuur*, dus grootelijks onderscheiden. Laat men aan de waterschappen de bevoegdheid om hunne inwendige belangen te regelen, dan zeker kent men hun autonomie toe, maar geene andere, dan welke aan elk ander zedelijk ligchaam, aan iedere vrije vereeniging in den Staat toekomt. En deze meent Spr dat aan die besturen moet verzekerd worden Maar waar het de wetgeving van het algemeen of van het provinciaal of van het plaatselijk belang betreft, daar zullen ten allen tijde de waterschappen onbevoegd zijn. Het toezigt, de organisatie en de constitutie over en voor de waterschappen zijn aangelegenheden van provinciaal belang, — maar in hunne *eigene werking* zijn zij, als zedelijke ligchamen, zelfstandig en vrijwerkend.

Spr. gaat de geschiedenis na, ten bewijze van het noodzakelijke, om den waterschappen autonomie te verleenen; zonder dat men daarom zou moeten aannemen, dat die autonomie dezelfde zou moeten zijn als welke zij vroeger was Door alle tijden heen werd het voor de polders en waterschappen als v n belang aangemerkt, dat zij zelfstandige en zelfbeheerende besturen bezaten, omdat hun belang locaal en dus voor geene centralisatie vatbaar was. Dit belang blijft hetzelfde. Maar wat daarbij bloot de menschelijke begrippen betreft, de bevoegdheid tot regtspraak, en de uitgestrektheid van regt in de op te leggen straffen, zij zijn en blijven onderworpen aan de algemeene veranderlijkheden van alles wat menschelijk is. — Spr. bestrijdt de meening van den afgevaardigde uit Noord-Holland, in diens nota ontwikkeld (de heer Bakker), die de bevoegdheid der waterschappen niet noodig keurt, en op eene éénheid aandringt, die volgens Spr. tot eene overdrevene, verderfelijke centralisatie zou voeren, op een t rrein, waar vrijheid onmisbaar is, daar onmiddellijke voorziening hier vaak behoefte is.

De heer *de Moraaz* ontwikkelt eenige bedenkingen tegen de voordragt. Vooral heeft hij bezwaar daarin, dat bij deze voordragt, alléén de bevolking tot grondslag van de indeeling der distrikten is genomen; terwijl hij voorts wijst op het groote overwigt der steden boven het platte land in het algemeen en dat van Amsterdam boven geheel Noord-Holland in 't bijzonder, met betrekking tot de afvaardiging ter provinciale staten-vergadering, iets dat sprekers goedkeuring niet kan wegdragen. Blijven die beginselen in de wet, hij zal haar z ns ondanks moeten afstemmen.

De heer *Winterberg* oppert bezwaren in gelijken zin. Hij zal een amendement voorstellen van welks al of niet-aanneming hij zijne stem afhankelijk maakt.

De heer *Backer* meent in de voordragt eene doorgaande strekking te ontwaren om den werkkring der Provinciale Staten onbeduidender te doen zijn dan die eigenlijk is, en om bij de regeling van het provinc huishouden de Staten meer te doen zijn een *controlerend* dan een regelend collegie.

De heer *Groen van Prinsterer* is van oordeel, dat de zelfstandigheid van de provinciale vertegenwoordiging niet in het ontwerp is gehuldigd; daarom alléé. zou hij het niet afstemmen, maar wel uithoofde van het verband dezer voordragt, wat de hoofdbeginselen betreft, met de onlangs aangenomen kieswet.

De heer *de Man* bestrijdt de redeneringen van de heeren Moraaz en Winterberg, en zet als zijn gevoelen uiteen, dat, naar den geest der Gwt., alleen het zielental, en geen andere grondslag, de maatstaf voor de provinciale representatie behoort te zijn, zoodat noch plaatselijke gesteldheid, noch standen, tegenwoordig meer als uitsluitende grondslag kunnen worden beschouwd.

De *minister van binnenlandsche zaken* heeft de enkele bedenkingen van algemeenen aard, die gemaakt zijn, beantwoord en zich voorbehouden, de opmerkingen welke meer behooren tot de afzonderlijke artikelen, bij de behandeling daarvan op te nemen.

Daarna zijn de beraadslagingen over het geheel van het ontwerp gesloten en is men overgegaan tot de behandeling der artikelen. Reeds zijn de eerste 24 artikelen van het ontwerp onveranderd *aangenomen* Alleen is in art. 13, op voorstel van den *minister*, het woord *als kiezers*, veranderd in: *van kiezers.*

De overige voorgedragen amendementen zijn allen *verworpen.*

Morgen ochtend ten 11 ure voortzetting der beraadslagingen, en wel het eerst over art. 24.

Nader verslag van de Zitting van Maandag 17 Junij.

De heer *Backer*: Indien iemand uwer vermeenen mogt, dat ik het woord gevraagd heb, om den inhoud van het request uit den Helder te bestrijden, dan zoude hij zich in mijne bedoelingen hebben vergist. Ik wenschte alleen, met weinige woorden, het licht aan te wijzen, waaronder men deze zaak ten opzigte van Amsterdam heeft te beschouwen. Naar aanleiding van de onjuiste begrippen, die daaromtrent bestaan, en in het request van den Helder voorkomen schijnt dit niet onnoodig te zijn. Het spreekt van zelf, dat eene zaak gelijk deze, waarin zooveel plaatselijke en lang gevestigde belangen op eene ernstige wijze betrokken zijn, op zeer verschillende wijze beoordeeld wordt Maar dit legt dan ook op ons de verpligting, om deze zaak niet eenzijdig te beschouwen, en om niet alleen te zien op het heden, maar ook op het verledene. Indien men dit niet doet, zoude men gevaar loopen van onherstelbaar verlies en onregt te veroorzaken, hetgeen gewis niet ligt in de bedoelingen. Wanneer men daarentegen den loop der gebeurtenissen nagaat, verkregene regten niet schendt, en billijke verwachtingen niet afwijst, dan zal men gereedelijk een middel weten te vinden, dat aller verlangen bevredigt en vereenigen kan. Ik zal de zaak duidelijk maken door eene mededeeling te geven van hetgeen in deze feitelijk is De zaken komen kortelijk hierop neder.

Omstreeks 1820 bevond zich de welvaart van Amsterdam in zeer gedrukten toestand, de handel was na eene kortstondige levendigheid in diep verval. Van de toekomst mogt men zich weinig goeds voor den handel beloven, omdat de Wetgeving hoe langer hoe meer eene de nijverheid beschermende strekking aannam. In dienzelfden tijd deed zich de noodzakelijkheid gevoelen van de uitdieping van het IJ voor de stad, hetgeen aanmerkelijke kosten vereischte. Als een op den duur afdoend middel daartegen, wenschte Willem I de afdamming van het IJ en andere werken aan te leggen, waartegen men in Amsterdam zeer was ingenomen. Willem I, doo. deskundigen voorgelicht, handelde in deze met zijne gewone vastberadenheid. Amsterdam bleef niet minder gehecht aan zijne begrippen. De zaak kwam eindelijk tot zekere spanning, waaraan door toegevendheid een einde moest worden gemaakt. Dit gaf in dien tijd aanleiding tot allerlei schikkingen, waarvan het resultaat eindelijk was, dat van de afdamming van het IJ door de Regering werd afgezien; dat Amsterdam 5 tonnen gouds uit eigen middelen besteedde tot uitdieping van het IJ en dat het één millioen bijdroeg in de kosten van de graving van het Noord-Hollandsche kanaal.

Uit deze weinige daadzaken blijkt het, hoe onjuist vele stellingen zijn in het regt en bijzonder dat Amsterdam niet meer zoude hebben bijgedragen dan 1/.2 der exploitatie-kosten Maar er is veel meer. Amsterdam deed die uitgaaf van 1 mil. voor het Noord-Hollandsche kanaal niet *onvoorwaardelijk.* Er had daaromtrent, een bepaald commissoriaal onderzoek plaats en die commissie adviseerde vóór die bijdrage onder zekere voorwaarden en anders niet. Het stond op den voorgrond, dat men het deed, om de gelegenheid te behouden voor groote zeeschepen om voor Amsterdam te komen. Het was onder uitdrukkelijke voorwaarden, 1°. dat het kanaal zoude worden gegraven, te beginnen van Amsterdam af aan, opdat het bij mislukking niet zoude strekken tot handelsverplaatsing en 2°. dat aan den Helder niet meer zouden worden aangelegd, dan de twee noodwerven, toen reeds bestaande. Had Amsterdam dit niet verkregen, nimmer zoude het dan dat miljoen hebben gegeven.

De Helder was toen eene onbeduidende plaats, volgens de wetten van 1816 en van 1819, gelijk vervolgens onder de latere wet van 1822 op onvrij territoir gelegen Het was een dorp van misschien een paar duizend inwoners, waar men toen den last van het onvrij territoir niet gevoelde; een plaats die geen aanspraak maakte om los- of ladingsplaats te zijn en die dus door de voorwaarden van Amsterdam niet werd geprejudicieerd. Op die voorwaarden kwam het Noord-Holl. kanaal tot stand. Ik zeg met nadruk *voorwaarden*, want zij zijn als zoodanig gesteld, *zoo en anders niet* en zij zijn als voorwaarden aangenomen bij twee koninklijke besluiten in 1821. De geheele handeling tusschen Amsterdam en het bestuur, draagt de kenmerken en zelfs uitdrukkelijk den naam van overeenkomst. Die overeenkomst is bij een besluit van 1826 uitdrukkelijk gehandhaafd en dit heeft vervolgens onafgebroken plaats gehad. De eerste daarvan eenigermate afwijkende twijfelingen dagteekenen van 1848 en waren aan onkunde der antecedenten toe te schrijven.

Wat zullen nu daarvan de gevolgen moeten zijn? Dat het verzoek van den Helder moet worden afgewezen? Neen! M H. dat zal ik niet vorderen. Maar met vertrouwen zal ik beweren; dat de Regering daartoe niet kan overgaan, dan nadat zij Amsterdam heeft schadeloos gesteld voor het verloren effect van de door haar gestelde en door de Regering in 1821 aangenomen voorwaarden. Dit is een beginsel van billijkheid dat geene verdediging behoeft.

Laat ons M. H. de zaak verder beschouwen. De emancipatie van den Helder moge voldoen aan de eischen eener algemeene billijkheid. De algemeene belangen des lands mogen daarvóór spreken. Met een blik in de toekomst moge men zeggen: werp die onvergelijkelijke haven in den strijd der concurrentie! Ik zal dat alles niet bestrijden. Maar wat ook een *onzekere* toekomst moge opleveren, zeker is het, dat de emancipatie van den Helder aanvankelijk aan Amsterdam veel zal onttrekken. Wie zich niet in eene denkbeeldige toekomst wil verplaatsen, zal toch niet zeggen, dat de zaak voor Amsterdam als een geluk of als onverschillig is te beschouwen! Neen! van het oogenblik af aan, dat de regering aan den Helder de verlangde concessien doet, dat men het uit de boeijen van het onvrij territoir ontslaat, is er schade voor Amsterdam. Zoolang eerlijkheid en goede trouw nog geëerbiedigd worden, ontstaat voor de regering, als zij de aangegane overeenkomst verbreekt, de verpligting om Amsterdam schadeloos te stellen voor het gemiste effect dier verbindtenis.

Ik zal hier niet spreken voor Amsterdam of voor die stad gunstbewijzen vragen. Ik heb in het algemeen gewezen op regt en billijkheid. Laat ik nu nog wijzen op algemeene belangen des lands en vragen of die het gedoogen om aan die stad een slag toe te brengen, zonder haar tevens de middelen te geven, om zich daarvan te herstellen. Amsterdam heeft het niet verdiend, om bij de beproevingen, waartoe zij door onvermijdelijke omstandigheden wordt geroepen, zich nog in hare regten verkort te zien. En is het staatkundig, dat men aan Amsterdam, wanneer hare welvaart zal verkwijnen, het regt laat om aan de regering des lands te zeggen, dat het mede het gevolg is van miskenning van hare wel verkregen regten? Edelmoediger ware het, mijns inziens, eerst er aan te denken, hoe hare welvaart, zoo die wankelen mogt, te schragen, dan het tijdstip der beproevingen te verhaasten voor dat men voorzien heeft in de middelen tot haar behoud. Maar het is niet op zedelijke belangen des lands; het is ook op de algemeene finantiele belangen, dat ik u bij deze gelegenheid mag opllettend maken. In dagen waarin van alle zijden wordt aangedrongen op vermindering van lasten, waarin het vinden van nieuwe bronnen voor 's lands schatkist steeds moeijelijker schijnt te worden, mag men zich ook wel eens herinneren, dat Amsterdam alleen ruim $\frac{1}{8}$ draagt in 's lands directe belastingen en in de indirecte naar evenredigheid. Die opbrengsten zullen welligt spoediger daar verminderen, dan elders worden teruggevonden.

Maar er is nog een oogpunt, waaruit men deze zaak kan beschouwen, dat is dat van het belang van Noord-Holland in het algemeen en van den Helder in het bijzonder. Ook ik geloof, dat de toekomst aan den Helder veel belooft, maar ik geloof ook, dat die toekomst veel meer zal opleveren, zoo Amsterdam welvarend blijft dan zoo hare welvaart mogt verminderen. Gaat Amsterdam vooruit, dan zal de voorspoed van den Helder haar niet deren, en zoo Amsterdam vervalt, zal daarom de Helder niet in hare plaats bloeijen. Eene ligging nabij de zee is op zich zelf volstrekt geen waarborg voor een uitgebreid handelsvertier; men ziet dit bijv. aan Vlissingen, Hellevoetsluis en vele andere havens. De Helder zal altijd zijn eene voorhaven; het zal in de eerste plaats een doorvaart blijven, om te komen naar Amsterdam, als het middelpunt, het hart van het land. Is in dat middelpunt geen handel meer; heeft zich het vertier, dat zich daar concentreerde, dat van daar uitging, verplaatst, dan zal ook de Helder worden verlaten en althans niet worden hetgeen het bij voortdurende welvaart van Amsterdam had kunnen zijn. Het is dus geen afgescheiden, — indien het wel wordt begrepen, is het veel meer een gemeenschappelijk belang Eene gemeenschappelijke opheffing der bezwaren behoort hier plaats te hebben, waarvoor mij de zaak, zoowel wat de twee betrokken plaatsen, wat de provincie en wat het rijk betreft, allezins vatbaar schijnt. Noord-Holland onderling te vereenigen — aan elk gedeelte van hetzelve te doen gevoelen van hoeveel waarde die gemeenschappelijke belangen zijn door het zoo nabij tot elkander te brengen als mogelijk is, schijnt mij het ware belang van dat gewest. Ik neem de vrijheid het bestuur deze aangelegenheid vooral uit dat oogpunt aan te bevelen, ten einde op die wijze te onderzoeken en te beproeven hetgeen tot bevrediging van aller belangen strekken kan.

Geen onzer kan het miskennen, dat wij vooral in onze dagen door den loop der gebeurtenissen tot groote veranderingen worden geroepen. Daardoor ontstaat dikwijls bij den eersten aanblik of voor den oppervlakkigen beschouwer een strijd van belangen; maar die iets dieper doorziet zal spoedig ontdekken, dat vereeniging, dat vereende krachten alleen redden kunnen, hetgeen bij voortdurende strijd voor beiden zoude verloren gaan. Dit is ook hier het geval. Ik hoop dat de wijsheid van ons bestuur, en de welberadenheid van allen die in deze zaak betrokken zijn, ook het middel zullen vinden om aller belangen met billijkheid en verstand te regelen.

Het Ontwerp van Wet, tot uitvoering van art. 7 der Grondwet, is van den volgenden inhoud:

Art. 1. Nederlanders, ten aanzien van het genot van burgerschapsregten, zijn:

1°. die geboren zijn uit ouders binnen het Rijk in Europa gevestigd;

2°. die, binnen het Rijk in Europa uit aldaar niet gevestigde ouders geboren, binnen het jaar nadat zij den vollen ouderdom van 23 jaren hebben bereikt, hun voornemen om daar te blijven wonen aan het bestuur hunner woonplaats hebben verklaard.

Zij echter, welke dien ouderdom bij de afkondiging dezer wet reeds hebben bereikt, kunnen die verklaring nog gedurende het jaar na die afkondiging doen;

3°. die genaturaliseerd zijn;

4°. die van de in de voorgaande nummers genoemden afstammen, ten ware de afstamming op een tijdstip mogt hebben plaats gehad, waarop de ouders in een der termen van art 9 waren vervallen.

Art. 2. Vreemdelingen zijn gevestigd of ingezetenen, die binnen het Rijk in Europa hebben gewoond:

1°. gedurende drie achtereenvolgende jaren;

2°. gedurende één jaar na aan het bestuur hunner woonplaats hun voornemen tot vestiging te hebben verklaard;

Nederlanders zijn gevestigd of ingezetenen, die, na buiten s lands te hebben gewoond, gedurende achttien maanden hunne woonplaats binnen het Rijk in Europa hebben gehad.

Art. 3 Zij op wier staat van Nederlader de afscheiding der voormalige Nederlandsche provincien, welke thans tot Belgie behooren, van invloed heeft kunnen zijn, doch die sedert de tractaten van den 19den April 1839 (*Staatsblad* N°. 26) binnen het Rijk in Europa of in de kolonien of bezittingen van het Rijk in andere werelddeelen hunne woonplaats hadden, of er zich binnen twee jaren na dat tijdstip hebben nedergezet, en sedert hunne woonplaats hebben gehouden, of tijdens zij die woonplaats hadden, overleden zijn, zijn Nederlanders, of worden gerekend, die hoedanigheid tot hunnen dood te hebben bezeten.

Art. 4 De vereischten voor den vreemdeling om te kunnen worden genaturaliseerd, zijn:

I. de volle ouderdom van drie en twintig jaren;

II. een gevestigd verblijf in het Rijk in Europa of in de kolonien of bezittingen van het Rijk in andere werelddeelen gedurende tien achtereenvolgende jaren, met het verklaard voornemen om er gevestigd te blijven.

Art 5 Onder vreemdelingen worden in het voorgaand ar-

ikel mede begrepen de inlanders der kolonien of bezittingen van het Rijk in andere werelddeelen.

Art. 6. Bij het in te dienen verzoekschrift om naturalisatie worden gevoegd:

a. de geboorte-acte van den verzoeker, of zoodanige andere acte, welke volgens het regt van het land, waartoe hij behoort, daarvoor in de plaats treedt;

b het bewijs van het gevorderd tienjarig verblijf;

c. een bewijs, afgegeven door het bestuur van de plaats binnen welke de verzoeker gevestigd is, der door dezen voor hetzelve afgelegde verklaring, dat hij voornemens is in het Rijk in Europa, of in de kolonien of bezittingen van het Rijk in andere werelddeelen gevestigd te blijven.

Art. 7. De naturalisatie kan mede verleend worden ter belooning van uitstekende diensten, aan het Rijk in Europa of deszelfs kolonien of bezittingen in andere werelddeelen bewezen.

De art. 4 en 6 zijn daarbij niet van toepassing.

Art. 8. Het genot der regten, door de naturalisatie verkregen, vangt aan zoodra de wet, waarbij zij verleend is, van verbindende kracht is geworden, en de genaturaliseerde voor het bestuur zijner woonplaats de verklaring heeft afgelegd, dat hij de naturalisatie aanneemt.

Indien, in het geval van het voorgaand artikel, de genaturaliseerde buiten 's lands woont, geschied de aanneming bij verklaring aan den Minister van Buitenlandsche Zaken.

Art. 9. De staat van Nederlander wordt verloren:

1°. door het aannemen van naturalisatie in een vreemd land;

2°. door buiten Onze toestemming zich in vreemde krijgsdienst te begeven, of openbare bedieningen aan te nemen, welke door eene vreemde regering zijn opgedragen;

3°. door een vijfjarig verblijf buiten 's lands, zonder het, uit feiten of omstandigheden blijkbaar, oogmerk om terug te keeren

Dit oogmerk wordt geacht te bestaan, bij buitenlandsch verblijf in het belang van inlandsche handels-inrigtingen.

Uit de Memorie van Toelichting ontleenen wij het volgende:

De beide eerste en het laatste artikel van dit wets-ontwerp strekken tot uitvoering van het 1ste lid van art. 7 der Grondwet. Wel bepaalt reeds het *Burgerlijk Wetboek* wie Nederlanders zijn, maar die bepaling kan daar geene andere beteekenis dan tot aanduiding van het genot der *burgerlijke* regten hebben.

Er blijft overig te bepalen, wie ten aanzien van het genot van *burgerschaps*-regten Nederlanders zijn. Hiermede is echter niet gezegd, dat er tusschen deze beide wetgevingen verschil moet bestaan. Schoon het civiele Nederlanderschap ligt ruimer dan het politische Nederlanderschap kan wezen, zou echter de omschrijving van het *Burgerlijk Wetboek* vatbaar kunnen zijn voor overneming in de staatsregtelijke wet. Maar art. 5 van ons wetboek schijnt in meer dan één opzigt niet te voldoen, dewijl

vooreerst n°. 1 beperking eischt. N°. 1 omvat:

1°. allen die binnen 's Rijks kolonien uit vreemde ouders zijn geboren. Dan er is geen genoegzame reden om de aldaar bijv. van Engelschen, Spaanschen of Portugeschen stam geboren kinderen als leden des Nederlandschen volks aan te merken;

2°. alle van de aldaar woonachtige inlanders of kleurlingen geborenen, die het de bedoeling niet kan zijn voor Nederlanders te doen doorgaan;

ten andere: dewijl n°. 2 wie Nederlanders zijn, het te bepalen begrip, door Nederlanders bepaalt, en aldus in een cirkel draait;

ten derde: dewijl n°. 3 elk een Nederlander maakt, die, toevallig hier te lande van ouders op reis geboren, later, op welk tijdstip ook, zijne woonplaats hier vestigt. Zal men door vestiging Nederlander kunnen worden, dan moet het voornemen van werkelijke aansluiting duidelijker blijken;

ten vierde: dewijl de staatsregtelijke begrippen van *vestiging* en *ingezetenschap* vaststelling door de wet behoeven

Na deze aanmerkingen schijnt er tot verklaring der twee eerste artikelen van het ontwerp weinig meer noodig.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 17 Junij. In de Wetgevende Vergadering, zitting van heden, had de eerste beraadslaging plaats over het ontwerp, nopens het vaststellen van het gebruik van het crediet van 5 millioen, den 19 Mei 1849 toegestaan voor de landbouwende kolonien in Algerie. De Vergadering besloot tot eene tweede beraadslaging hieromtrent over te gaan, zoo ook omtrent het wets-ontwerp, betrekkelijk de verleende concessie, tot het overbrengen van depêches van Marseille naar Corsica. De minister van justitie diende nog drie west-ontwerpen in, van ondergeschikt belang. Niets meer aan de orde van den dag zijnde, ging de Vergadering uiteen.

— De dotatie van den President is thans eene questie van gezag geworden. De vertegenwoordigers komen er openlijk vooruit. Leden der meerderheid zeggen gulweg: wij zullen niet voor de traktements-verhooging stemmen, want wij hebben onherroepelijk besloten den President niet te herkiezen. Zij die voor de dotatie genegen zijn, antwoorden: wij zullen die dotatie aannemen, maar wij achten ons daarom niet verpligt, later voor de herkiezing van den President te stemmen. Nu zijn er nog wel eenige leden, die den President onvoorwaardelijk zijn toegedaan, maar hun getal is niet groot. De *Constitutionnel* over de zaak sprekende, schijnt eene schikking voor te staan. De President zelf houdt zich zeer onverschillig, doch die houding kan niet gemeend zijn, vooral niet met het oog op 1852, het jaar zijner herkiezing

— Men leest in de *Siècle:* »Men verzekert, dat het Elysée voornemens is om, ingeval de wet van 10.000 fr. daags verworpen wordt, een beroep op het volk te doen in den vorm eener nationale inschrijving." Dit berigt blijve echter voor rekening van de *Siècle.*

Van eene andere zijde berigt men dat de tractements-verhooging bijzonder in den geest der openbare meening valt zoo te Parijs als in de departementen; dat niemand de openbare rust om deze zaak in de waagschaal zal willen stellen, en dat groote fabriekanten uit de dep. Aisne en Sarthe den President zeer gunstig geschreven hebben over eene nationale inschrijving.

— Gedurende de afgeloopen week zijn 162 petitien tegen de bezoldiging der Vertegenwoordigers ingediend; 100 derzelve waren tegen de leden der Montagne, 52 tegen andere leden gerigt.

— Tengevolge der nieuwe kieswet zal het getal kiezers te Parijs van 350.000 op 130.000 gebragt, en dus bijna met 2/3 verminderd worden. (*Gazette de France.*)

— Lamartine is te Lyon afgestapt in een logement van den derden rang. Hij heeft daar ettelijke democraten bij zich ontvangen.

— De min. van binnenl. zaken heeft aan Lodewijk Philips de 1000 schilderijen laten terug geven, waaruit het Spaansch museum op het Louvre bestaat, en die het bijzonder eigendom van dien vorst is. Men begint de stukken reeds in te pakken. Dit zal ook het geval zijn met de boekerij Standish, die een Engelschman aan Lodewijk Philips had ten geschenke gegeven.

— Het dagblad *la Liberté* is heden niet verschenen, bij gebrek aan geld. Het had over geen kapitaal te beschikken, dat bij aandeelen genegotieerd was. Het passief is aanzienlijk.

ENGELAND.

LONDEN, 17 Junij. In de huidige zitting van het Huis der Lords sprak Lord Stanley over de Grieksche kwestie. Hij beschuldigde lord Palmerston van onvoorzigtig en onregtvaardig gehandeld en de vriendschapsbetrekkingen met de Mogendheden van Europa in gevaar gebragt te hebben; bij het vertrek van den post was hij nog aan het woord.

DUITSCHLAND.

KEULEN, 18 Junij. Uit Freiburg in Bresgau wordt gemeld dat Mgr. de aartsbisschop van Friburg voornemens is een concilie van prelaten der kerkelijke provincie van den Boven-Rijn te beleggen, welke de Bisdommen van Rottemburg, Fulda, Maints en Limburg bevat.

— Men schrijft uit Kassel: Bij besluit van den keurvorst van den 12 dezer is de stenden-vergadering van dat land ontbonden, en is bevolen dat onverwijld het noodige moet voorbereid worden voor de verkiezing van nieuwe stenden, overeenkomstig de kieswet van 5 April 1849.

— Men schrijft uit Bern 14 Junij. De nieuwe regering heeft haar ambt aanvaard. De regeringsraad heeft dezer dagen eene proclamatie aan het volk bekend gemaakt, welke niet in een trotschen zegepralenden toon, maar in dien van dankbaarheid aan het Opperwezen, wegens den gelukkigen afloop der zaken, vervat is.

BERLIJN, 17 Junij. Naar men verneemt zal de Koning morgen de plegtigheid van het leggen van den eersten steen voor het gedenkteeken in het invalidenpark bijwonen.

— Het leger wordt thans geheel en al voorzien van de zundnadel-geweren. Terwijl een schot uit de gewone geweren slechts tot op 300 passen zijne volle kracht behoudt, draagt dit geweer tot op 800 schreden.

MUNCHEN, 17 Junij. Op last der regering zal de oudere schuld door middel van jaarlijksche trekkingen geamortiseerd worden. Met de plaatsing der nieuwe 5 pCts. leening gaat het naar wensch. De bank heeft, voor een en een half milioen ingeschreven. Onder scheidene aanzienlijke bankiershuizen hier ter stede hebben dit voorbeeld gevolgd.

— Eergisteren heeft de kamer zich met de behandeling van de wet, houdende belasting op de inkomsten, bezig gehouden. Zij is al dadelijk begonnen met het stelsel der progressive belastingen geheel te verwerpen.

— Men verhaalt dat prof. Döllinger benoemd is tot aartsbisschop van Salzburg.

WEENEN, 15 Junij. De leening voor de Lombardo-Venetiaansche provincien zal zoo verdeeld worden, dat de groote land eigenaren met 30, de groothandel met 40 en de stichtingen met 50 millioen florijnen belast worden.

— Er zal nog dezen zomer een begin worden gemaakt, met het aanleggen der spoorweg-linie tusschen Botzen en Verona.

— De Koninklijke familie van Napels is voornemens een bezoek naar Weenen te brengen.

— De papieren zijn in deze week weder gerezen, maar tegelijk ook het zilver agio. De verbetering van het krediet, welke men alzoo uit het eerste zoude mogen opmaken, wordt door het laatste weersproken.

— Volgens de Milanesche dagbladen zou de Lombardisch-Venetiaansche leening, welke zoo als men weet op eene vrijwillige wijze tot stand is gekomen, op de volgende wijze verdeeld zijn: 30 millioen van de groote grondeigenaars, 40 millioen van den groothandel, 50 millioen van de gestichten.

ITALIE.

ROME, 10 Junij. Z. H. heeft zich tot het sluiten van het octaaf van het feest van het H. Sacrament den 6 dezer naar de St. Pieterskerk begeven, alwaar de processie heeft plaats gehad na de vespers. De regen belette, dat de processie zich buiten de Kerk begaf.

Des morgens was, zegt een brief aan de *Constitutionnel*, een naamloos billet aan het Vatikaan bezorgd, waarin Z. H. gewaarschuwd werd dat des namiddags onder de processie door drie in het briefje beschreven personen een aanslag op het leven des H. Vaders zou worden beproefd. Z. H. achtte dit echter niet en zou den omgang op straat hebben bijgewoond bijaldien het ongunstig weder zulks niet had belet. Des namiddags werd een gewapende bandiet in hechtenis genomen. Als het berigt van den *Constitutionnel* waarheid behelst, dan is een en ander zekerlijk een verijdelde kunstgreep van de anarchisten om schrik aan te jagen.

Eenige Piemontesche bladen hadden meermalen verzekerd, dat het Sardinisch gouvernement had geprotesteerd tegen eene overeenkomst tusschen Toskanen en Oostenrijk gesloten Dit berigt is geheel en al bezijden de waarheid.

BELGIE.

BRUSSEL, 18 Junij. Gisteren heeft Z. M. den Sardinischen gezant en de personen dier legatie in gehoor ontvangen.

— De Katholijke dagbladen in Frankrijk tuchtigen deerlijk en welverdiend het artikel uit de *Moniteur Belge* (hetwelk de *Nederlandsche Staats-Courant* met zooveel zigtbare voldoening heeft overgenomen). Men leest in de *Ami de la Religion* deswege het volgende:

»Het Belgisch ministerie volgt den weg, die alle regeringen ten afgrond heeft gevoerd, die verblind en slechthartig genoeg waren om hare hand uit te steken naar de Kerk Gods. De Belgische ministers hebben de Kerk in dat land langen tijd zoeken te tergen en haar lastig te vallen in de geringste zaken en in hare ministe dienaren; thans komen zij haar heure heiligste regten betwisten en haar aanvallen en wat haar het dierbaarst is; zij verstouten zich den Paus, haar Opperhoofd te bestrijden.

»Reeds hadden de ondernemingen tegen de vrije uitoefening van het onderwijs en de liefdadigheid de billijke klagten der Katholijken opgewekt en de vaderlijke bezorgdheid des H. Vaders gaande gemaakt — eene bezorgdheid, waaryan Z. H. blijken doet in de bekende zinsnede in zijne allocutie van 20 Mei jl.

»Inderdaad, niets is betreurenswaardiger, maar ook niets welwillender dan 's Pausen woorden. Uit zijne taal spreekt alleen bezorgdheid, geen de minste misnoegdheid, leest men daarin. De H. Vader spreekt slechts van de toekomst; het verledene haalt hij slechts aan om aan roemrijke overleveringen te herinneren; van het tegenwoordige gewaagt hij volstrekt niet, het zou hem inderdaad te veel reden tot klagt en verwijt geven.

»Maar wel verre van over hun gedrag na te denken en zich 's Pausen vermaningen ten nutte te maken, stellen de Belgische ministers in hunne bespottelijke trotschheid hun raad tegenover het Hoogw. Consistorie van Kardinalen, en zij antwoorden in hun kleinen *Moniteur* op die zoo eerbiedwaardige en krachtige stem, welke van het Vatikaan is uitgegaan, op de stem van den Opperpriester der H. Kerk, die over de geheele aarde weergalmt. De heer Rogier tart den H. Vader uit, en op het voetspoor van de afvalligen van alle eeuwen roept hij uit: *dat men den Paus heeft misleid.* Hij meent zich hiermede grooter te maken of op te rigten, maar hij bespeurt niet, dat hij zich integendeel hierdoor nog bespottelijker, nog schuldiger maakt!"

STADSNIEUWS.

In de 211de Staats-Loterij, zijn in de 3e Klasse bij de 2e Trekking prijzen van *f* 1000 of daarboven te beurt gevallen aan N°. 8901 *f* 2500, N°. 16044, 9818, 564, 11882 en 7065 ieder *f* 1000.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 19 Junij.

BEVALLEN (17 Junij): M. G. Fischer, geb. Horselenberg, Z. - M. Voute, geb. Retemeijer, D.

HANDELSBERIGTEN.

ROTTERDAM, 17 Junij. Huiden. Op Vrijdag den 28sten dezer, zullen alhier ter verkoop bij inschrijving worden aangeboden de navolgende partijen Oost-Indische Huiden, in handen van eenen particulieren eigenaar, als: 2000 st. per Jeannette; 1077 st. per Immagonda Sara Clasina; 914 st. per Catharina Maria; 425 st. per Maria Sophia; 500 st. per Soolo; 800 st. per Mercator, en 550 Buffel per Mercator.

GRAANMARKT.

AMSTERDAM 19 Junij. Tarwe tot iets hoogere prijzen ter versending en aan consumptie; verkocht in entr.: 128 S a.

Rijn *f* 212; in cons.: 128 ℔ b. Poolsche *f* 275; 129 ℔ n. Munsters. *f* 224; 127 ℔ dito *f* 215.

Rogge prijshoudend, verkocht: 120 ℔ n. Pruissische *f* 138; 120 ℔ n. Inlands. *f* 128.

Garst, Haver, Boekweit zonder handel.

Lijnzaad een doen. In veiling 110/4 ℔ Koningsb. *f* 7⅛; 110 ℔ Petersburgsch *f* 260. *Raapolie* op 6/w. *f* 39¾; Vliegend *f* 38¾; 1°. Mei ek. *f* 33¾; Sept., Oct., Nov. en Dec. *f* 33. *Lijnolie* op 6/w. *f* 34¼; Vliegend 33¼. *Hennepolie* op 6/w. *f* 41. *Raapkoeken* *f* 52, 55. *Lijnkoeken* *f* 6, 8.

ROTTERDAM, 18 Junij. Tarwe in entrepot, 154/2 ℔ Rijn *f* 210; 158/2 ℔ roode Nassaud *f* 220; en in cons. 158/2 ℔ dito *f* 230; 159/2 ℔ n. Boveul. *f* 224. — Boekweit op 140/2 ℔ n. Grootbrab. *f* 142.

SCHIEDAM, 18 Junij. Gerst. 130/2 ℔ Windau *f* 127. — Moutwijn per Ned. vat zonder fust *f* 10,50; Jenever *f* 14,00; Amst. Proef *f* 15,25, zonder de belasting.

De aan-, uit- en doorvoer van levensmiddelen te Amsterdam, van 10 tot en met 15 Junij, zijn geweest als volgt:

Aanvoer.

Rogge L. 202. — Tarwe L. 145, 5 M. — Garst L. 1. — Boekweit L. 7. — Rijst 108560 ℔.

Uitvoer naar Zee:

Meel 527 ℔.

Doorvoer naar Zee:

Tarwe L. 55.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

Fondsen		18 JUNIJ 4½ u. gebl.	19 JUNIJ 4½ u.	à		gebl.
NEDERL., Werkel. Sch. à 2½ pCt.		57¾	57⅝	à	57⅞	57¾
Dito Dito	3 »	68½	68¼	»	68½	68⅜
Dito Dito	4 »	88⅞	88½	»	88⅞	88½
Dito Obligatien O. I.	4 »	87¾	87¾	»		
Amortis. Syndic.	3½ »	88	88	»		
Handel-Maatschappij	4½ »			»		
Aand. Rijn-Spoorweg	» »		92	»		
Aand. Holl. S. M.	»			»		
Obligatien	» »			»		
BELGIE, Obligatien 1844	» »			»		
Cert. bij de Belg. Bank	2½ »	48	48	»		
Dito bij Rotsch. en Volksv.	» »	48⅛	48	»	48⅛	
FRANKRIJK, Obligatien	3 »	53½	$53\frac{7}{16}$	»	$53\frac{9}{16}$	53½
SPANJE bij *Ardoin* £ 85	5 »	13	$12\frac{11}{16}$	»	$12\frac{13}{16}$	$12\frac{11}{16}$
Dito Dito » 510	» »	$13\frac{5}{16}$	$13\frac{1}{16}$	»	$13\frac{3}{16}$	$13\frac{1}{16}$
Dito Onbep. Stukken	» »	$12\frac{13}{16}$	12½	»	$12\frac{7}{16}$	
Dito	3 »	38⅛	38	»	38⅛	
Dito Binnenl. 2400 P.	» »	33⅝	33¼	»	$33\frac{11}{16}$	33¼
Coup. *Ardoins*	»	9	8¼	»	$8\frac{7}{16}$	
Passive	»	4		»		
Fransche Uitgest.	»	4⅛	4⅛	»		
PORTUGAL te Londen 5 pCt. nu 4	»	36⅜	$36\frac{1}{16}$	»	36⅛	
Dito Dito	» »	$36\frac{13}{16}$	36½	»	36¼	$36\frac{9}{16}$
RUSL. bij *Hope* 1798 en 1816	5 »	106⅛	105⅞	»		
Dito Dito 1828 en 1829	» »	106⅛	105¼	»		
Cert. bij d°. 1831 en 1833	» »	96⅛		»		
Dito bij *Hope*	4 »	89	88⅞	»	89	
Dito bij *Stieglitz en C°.*	» »	88¾	88⅜	»	88¾	
Dito bij id. 5de Serie	4 »	88⅜	87⅞	»	88	
Cert. te Hamburg	5 »			»		
Inschrijving in Assignat.	6 »			»		
Cert. van dito	» »	65½	65¼	»	65½	
POLEN, Aand. à fl. 300	4 »			»		
Dito met Lot » 300	»			»		
AMERIKA, Bank-Actiën	»	3⅝		»		
PRUISSEN, Aand. met Lot. R 50	*f*			»		
OOSTENRIJK, Metalliek	5 pCt.	77½	76⅞	»	77⅜	
Dito Nieuwe	2½ »	42	$41\frac{9}{16}$	»	41⅛	41¾
Dito Nieuwe	5 »	82⅜	82	»	82¼	
Ween. Bank bij *Goll en C.*	» »	84⅜		»		
Dito	4 »			»		
Aand. met Loting fl. 500	*f*			»		
Nieuwe dito » 250	»	287		»		
NAPELS, Cert. *Lam. en Bouwer* 5 pCt.				»		
BRAZILIE te Londen 1824	5 »	90	90	»		
Dito Leening 1843	5 »			»		
Dito £ 100	»			»		
PERU	4 »	76⅞		»		
MEXICO	5 »	28⅝	$28\frac{9}{16}$	»	$28\frac{15}{16}$	$28\frac{9}{16}$
VENEZUELA 6 pCt. nu	2¾ »	34	33¾	»		
NEW GRENADA 6 pCt. nu	1½ »	19¼	19¼	»		
ECUADOR	»		$3\frac{5}{16}$	»		
Coup. Ecuador	*f*		$3\frac{15}{16}$	»	4	
Grieken	»			»		

Den. 5 pc. 99½; 4½ pc. Eng. Russen 95⅛, $\frac{3}{16}$; Louis. 93.

Holl. fondsen over het geheel goed prijshoudend, behalve 4 pCt., welke iets lager waren. 3 pCt. Fransche en Belg. nagenoeg onveranderd. Spaansche aangeboden en lager, voornamelijk Coupons-Ardoins; de overige vreemde fondsen meest alle tot iets verlaagde koersen aangeboden. Van Zuid-Amerik. fondsen was in Mexic. eenig handel en bleven na eene kleine teruggang weder als gisteren; in de andere soorten ging bijkans niets om.

Koers van het Geld: Beleening 2½ pc., Prolongatie 2½ pc., Disconto 2 pCt.

Wisselkoers.

2/m. Parijs 56½; Zigt Parijs 56⅞; 2/m. Londen 12,05; Zigt Londen 12,10; 2/m. Hamburg 35⅛; Zigt Hamburg 35¼; 3/m. Lissabon 42⅞; 3/m. Porto 42⅞; 2/m. Petersburg 1,88.

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 18 Junij. Belg. leen. 2½ pc. 50⅛; 5 pc. 98⅝; 4½ pc. —; Spanje Ard. 5 pc. 12½; Binnenl. 3 pc. 33; Coupons —; Rom. Leening 77¼.

LONDEN, 17 Junij. Cons. kont. — a —; op tijd 95¼ a 95⅞, Braz. 88 a 89; 1829/39 87 a 88, 1843 84 a 86; Buenos-Ayros 54 a 56; Den. 3 pc. 73 a 75; N. L. 5 pc 98½ a 99½; Nieuwe scrip 8½ a 9; Ecuad. 3¾ a 4; Gren. 18¼ a 18¾; Uitgest 4⅛ a 4⅜; Mexico 30¼ a 30½, Peru 4 pc. 77¼ a 77¾; Uitg. 33¾ a 34¼; Grieken — a —; Port. 5 pc. 85 a 87; 4 pc. 34 a 34½; 3 pc. 33 a 33½; Rusl. 1822, 5 pc. 108½ a 109; (N.) 4½ pc. 96½ a 96¾; Spanje 5 pc. 17⅜ a 17⅝; id. 3 pc. 38¼ a 38½, id. Passive 3¾ a 4; Holl. 2½ pc. 57⅛ a 57⅜; id. 4 pc. 86¾ a 87¼; Ven. 32 a 33; Uitg. 11½ a 12½; Belgie 4½ pc. — a —.

BERLIJN, 17 Junij. Schuldbr. 3½ pc. 85½; Loten 103½; Rusl. bij Stiegl. 4 pc. 91¼; Pools. 4 pc. 79⅜; Loten fl. 200, 95⅝; id. fl. 300, 129; id. fl. 500, 81.

FRANKFORT, 17 Junij. Met. 5 pc. 79¼; 4 pc. 61; 2½ pc. 42⅝; Bank-Actien 1112; Darmst. Lot. fl. 50, 74¾; id. fl. 25; 27; Badensche Lot. fl. 50, 53⅛; id. fl. 35, 31¾; Nassaus. 24½; Holl. 2½ pc. 56⅛; W. S. 4 pc. 86¼; Sijndic. 3½ pc. 87¼.

NIEUWSTIJDINGEN, BETREFFENDE INTRESTBETALINGEN, UITLOTINGEN, GELDLEENINGEN, ENZ.

MINISTERIE VAN FINANTIEN.

GROOTBOEK, GEVESTIGD TE AMSTERDAM.

RENTE-BETALING *op het Grootboek der Nationale Schuld, rentende twee en een half ten honderd in het jaar, over het halfjaar, verschenen op den eersten Julij* 1850, *in de maand Julij* 1850 *en vervolgens.*

Van Maandag den 1 Julij 1850, tot Vrijdag den 5 Julij daaraanvolgende:	Van Maandag den 8 Julij 1850, tot Vrijdag den 12 Julij daaraanvolgende.
Op het eerste bureau.	Op het eerste bureau.
Litt. Inschrijvingen;	Litt. Inschrijvingen:
A, van n° 1 tot n° 1500 ingesloten.	A, van n°. 1501 tot het laatste n°.
B, » 1 » 6000 "	B, » 6001 » »
C, » 1 » 1200 "	C, » 1201 » »
D, » 1 » 1500 "	D, » 1501 » »
Op het tweede bureau.	Op het tweede bureau.
E, van n° 1 tot n° 600 ingesloten.	E, van n°. 601 tot het laatste n°.
F, » 1 » 900 "	F, » 901 » »
G, » 1 » 2700 "	G, » 2701 » »
H, » 1 » 4800 "	H, » 4801 » »
I, » 1 » 900 "	I, » 901 » »
K, » 1 » 2400 "	K, » 2401 » »
Op het derde bureau.	Op het derde bureau.
L, van n° 1 tot n° 2700 ingesloten.	L, van n°. 2701 tot het laatste n°.
M, » 1 » 2700 "	M, » 2701 » »
N, » 1 » 900 "	N, » 901 » »
O, » 1 » 2700 "	O, » 2701 » »
P, » 1 » 1800 "	P, » 1801 » »
Q, » 1 " het laatste n°.	R, » 2701 » »
R, » 1 » 2700 ingesloten.	
Op het vierde bureau.	Op het vierde bureau.
S, van n° 1 tot n° 5400 ingesloten.	S, van n°. 5401 tot het laatste n°.
T, » 1 » 1200 "	T, » 1201 » »
U, » 1 » 300 "	U, » 301 » »
V, » 1 » 2700 "	V, » 2701 » »
W, » 1 » 2700 "	W, » 2701 » »
X, » 1 " het laatste n°.	Z, » 601 » »
IJ, » 1 » » »	
Z, » 1 » 600 ingesloten.	

Vervolgens alle werkdagen, van Maandag den 15 Julij 1850 tot den 15 November daaraanvolgende ingesloten (met uitzondering van den Zaturdag), op alle de vorenstaande inschrijvingen zonder eenig onderscheid, benevens over alle de nog verschuldigde halfjaren; wordende bij deze, overeenkomstig art. 19 van het koninklijk besluit van den 18 Mei 1818 (*Staatsblad* n°. 24), voor de *tiende of laatste maal* ter betaling opgeroepen de renten over het halfjaar, verschenen geweest op den eersten Januarij 1846.

Aldus geregeld binnen 's Gravenhage, den 12 Junij 1850.

PER DUIF van de Nieuwe Rotterdamsche Courant.

BEURS VAN PARIJS, 18 Junij.

Fransche 5 pc. kont.	93,95	Belgische dito (1842)	99⅛
dito op ult.	94,—	dito 4½ pc.	——
dito 4 pc.	—,—	dito 2½ pc.	——
dito 3 pc. kont.	56,35	Hollandsche 2½ pc.	58½
dito op ult.	56,40	Spanje 3 pc. Buitenl.	39⅛
Bank-Actiën	2225,—	dito Binnenl. 3 pc.	34⅛
Bank	—,—	dito Passive	——
Nap. Rec. nieuwe leen.	——	Rusland 4½ pc.	96⅞
Belg. 5 pc. (1840)	99⅛		

Wissel: Amst. 211 z., dito 210 op 90 d.

BEURS VAN MADRID, 13 Junij

Spanje 3 pCt. 34⅛ kont.; 34¼, ½, $\frac{3}{16}$ op tijd; id. 4 pCt. 12¾, ⅝; id. 5 pCt. 13, $12\frac{15}{16}$; Verh. Schuld 5¾; Ongèc. Vales 6, 5⅞; Coupons 7⅜, ¼ P.; Rent. Schuld 4, $3\frac{15}{16}$; Voorl. Schuldbr. 3⅞; Bank van San Fernando 85 P. en G.

Na de Beurs: Spanje 3 pCt. 34⅛ G.

Wissel: Londen op 90 d. 50.30; Parijs op 8 d. 5,33 P.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 18 Junij. T. Caruthers, Pallion Hall, Sunderland. - M. Arnesen, Sijlphia, Nerva. - J. Thomassen, Norske Love, id. - J. N. Torgensen, Reform, id. - H. J. Hazewinkel, Harmina, Riga. - H. G. de Vries, Beerta Schuringa, Dantzig. - H. D. de Grooth, de Houthandel, Christians.

HELVOET, 17 Junij. A. A. Sissing, Harmina Catharina, Arendsb. - K. K. Wijkmeijer, Geessina, Nerva. - J. Larsen, Claudine Marq. Paulucci, Libau.

UITGEZEILD:

TEXEL, 18 Junij. A. Jonker, Thomas Ainsworth, Laurvig. - Gisteren nog: J. J. Croese, de Jonge Antje, Londen. - J. van der Wouden, Vrouw Dieuwke, id. - A. Gunter, Cornelia, id. - H. B. Engelsman, Richard, Newcastle.

HELVOET, 18 Junij. T. Cars Tz., Ternate, Macassar, is bij de 3de ton geankerd. - J. J. Day, Antoinette Maria, Valparaiso, gesleept door de stoomboot Kinderdijk. - J. Velthuizen, 't Zwolsche Diep, Philadelphia. — Gisteren nog: A. Hoogland, Cesar, Napels. - G. G. Geerling, Admiraal Ver-Huell, (s.) Havre.

ZEILKLAAR LIGGENDE SCHEPEN.

NIEUWE DIEP, 18 Junij. J. B. Jaski, Catharina Johanna, Batavia. — J. P. Karst, Wilhelmina Lucia, dito G. L. Gortmans, Catharina Maria, dito. — H. Visser, Dorothea, Padang. — N. Wickmann, Daniel, Triest — J. F. Detering, Elize, Newport, Aracan en Batavia. — H. Apeness, Anna Wilhelmina, Drammen.

CARGA-LIJSTEN.

AMSTERDAM.

RIGA, Sap, Broederliefde: 890 tzw. Rogge, 68 b. Hennep., Order.

MEMEL, Klasen, Antje: 65 last Rogge, L. Heybrock en Comp.

BREMEN, Siemers: Gesina: 86 bl. Cederhout, Wuste en Hintzen; 3,070 tjes... 177 p Zwartsel, L. Hoffman en Zoon; 7 v. Aardewerk, Matthes en Bormeester; 7 v. Smeltkroesen, 15 v. Potlood, Order.

BREMEN, Klofkorn, Margaretha: 98 bl. Cederhout, Wuste en Hintzen.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 19 Junij, in lading naar

Keulen	J. Nol, Josephine.
"	W. Stempel Colln. N°. 31.
Mainz	W. Huppert, Maintz N°. 7.
Manheim	A. van Bunningen, Koophandel.
Duisburg	C. Scholten, Hoffnung.
Straatsburg	J. D. Heiderich, Amsterdam en Weenen.
Weesel	F. Beijer, Wilhelmina.
Dusseld. Neus en *Urdingen.*	L. Garfman, Niederrein N°. 11.
Frankfort en Coblentz	M. Grunewald, Frankfort N°. 13.
's Hertogenbosch en *Masstricht.*	A. Maas Pz., de Vrouw Maria, Sluit 22 Junij.
Tiel	F. den Hartog, de Vrouw Geertruida.
Maastricht	P. Wecks, de Stad Amsterdam.
Antwerpen, Brussel, Gent en geheel *België*	G. J. Koekkoek (Stoomsleepdienst) de Goede Verwachting (Sluit 20 Junij)
Venlo en *Roermond*	K. de Haan, Vrouw Theodora. (Sluit 20 Junij).
"	F. Kooppelaars (Beurt L. de Rijk en C°.) l'Hirondelle.

KEULEN, 18 Junij in lading naar:

Amsterdam	Kapt. de Ruijter	Köln N°. 29.
Rotterdam	" Willms	" " 20.

AMSTERDAM 18 Junij vertrokken naar:

Frankfort en *Coblentz.* N. Urmetser, Frankfort N°. 7.

Rijnhoogte ARNHEM 17 Junij 2 el 64 duim
KEULEN 18 " 11 voet. 0 "

ADVERTENTIEN.

(341) GETROUWD: Mr. A. W. ARIëNS; van *Utrecht* en E. C. A. POVEL.

AMSTERDAM, 19 Junij 1850.

---

(337) Mijn Waarde Man, de Heer THEODORUS JOANNES OCHHUYSEN, is heden, na voorzien te zijn van de H. Sacramenten, te Wageningen, in den ouderdom van bijna 34 jaren, na eene genoegelijke Echtverbindtenis van slechts twee jaren, overleden.

WAGENINGEN, den 16 Junij 1850.

Wed. W. H. OCHHUYSEN, geb. HANENBERG.

---

(340) Heden overleed Mejufvrouw M. G. STOFFELS, eerst Weduwe den Heer F. KRAMPS, laatst Weduwe den Heer A. WOGNUM, in den ouderdom van ruim 73 jaren; tot droefheid harer naaste betrekkingen en vrienden.

ENKHUIZEN, 15 Junij 1850.

A. VAN VEERSEN,
H. A. BORMAN.
Executr. Testr.

DE GODSDIENSTVRIEND.

Ter completering op bovengemeld werk wordt aangeboden Deel 47—48—49—50—51—52—53—56—57—58—60 en 61, voor den geringen prijs van slechts *f* 2 per deel; ze zijn alle zeer zindelijk onderhouden. Reflecterende gelieve zich te adresseren bij den Boekverkooper J. BEERENDONK.

Ook is bij bovengenoemde een aantal losse afleveringen van vroegere Jaargangen à 50 Ct. per stuk verkrijgbaar. (342)

---

(338) Bij den Uitgever dezer Courant is van de pers gekomen:

HET ONDERWIJS EN DE OPLEIDING VAN HET CHRISTENDOM,

aangeduid als middel, om de Volken in de O. I. Bezittingen naauw en duurzaam aan Nederland te verbinden; door E. F. SCHULTZE, gepensioneerd Hoofd Intendant der Admin. van het Leger in Oost-Indië, Oud President van het R. C. Weeshuis te Samarang. Prijs 60 Cents.

Te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.